

Sygn. akt III Ca 673/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk

Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera (spr.)

Sędzia SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Wioletta Matysiok

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko B. S.

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji powoda

od wyroku częściowego Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 13 lutego 2014 r., sygn. akt III RC 336/13

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że obniża alimenty zasądzone od powoda na rzecz pozwanej wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 16 lutego 2012 r., w sprawie o sygn. akt III RC 644/11 do kwoty po 500 (pięćset) złotych miesięcznie za okres od 18 marca 2013 r. do 16 września 2013 r.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Lucyna Morys – Magiera

Sygn. akt III Ca 673/14

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 10 czerwca 2013 r. powód M. S. wniósł o obniżenie alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie sygn. akt III RC 644/11 z kwoty po 2500zł do kwoty po 500zł miesięcznie na rzecz pozwanej B. S. od marca 2013 r. W uzasadnieniu podał, że w dacie ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów, powód zarabiał 7500netto miesięcznie. Obecnie natomiast firma (...) Sp. z o.o., w której powód jest zatrudniony i której jest współwłaścicielem przeżywa bardzo poważne problemy finansowe, przez co obniżono mu płacę do kwoty 1186zł miesięcznie. Podnosił, że kwota jaka pozostaje powodowi, nie pozwala mu na pokrycie podstawowych kosztów utrzymania domu i od kwietnia 2013 r. korzysta z pomocy osoby, z którą mieszka. Powód wskazał, że nie posiada żadnych oszczędności, gdyż przekazał je w grudniu roku 2012 po dokonaniu podziału majątku pozwanej.

W odpowiedzi na pozew pozwana B. S. wniosła o oddalenie powództwa i zawieszenie postępowania, z uwagi na fakt, że przed Sądem Okręgowym w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku zawisła sprawa o rozwód stron. W uzasadnieniu pozwana wskazała, że powód instrumentalnie traktuje swoje wynagrodzenia, sam steruje jego

wysokością, jego stopa życiowa nadal jest bardzo wysoka i nie potwierdza, by po stronie powoda zaszły niekorzystne zmiany. Powód w dalszym ciągu spędza kosztowne urlopy poza krajem. Pozwana podniosła, że ona sama od dnia 1 września 2013 r. przebywa na zwolnieniu lekarskim z powodu choroby, zaś jej zarobek ulegnie obniżeniu i wyniesie ok. 1700zł netto. Wskazała, że z pieniędzy otrzymanych w wyniku podziału rozpoczęła budowę domu.

Na rozprawie w dniu 7 listopada 2013 r. powód wniósł o obniżenie alimentów z kwoty 2500zł do kwoty 500zł miesięcznie za okres od 18 marca 2013 r. do dnia 17 września 2013 r., z powodu zawisłości w dniu 17 września 2013 r. sprawy o rozwód.

Zaskarżonym wyrokiem częściowym z dnia 13 lutego 2014. Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim w pkt 1 oddalił powództwo za okres od dnia 18 marca 2013r. do dnia 16 września 2013r., a w pkt 2 zawiesił postępowanie od dnia 17 września 2013r.

Sąd Rejonowy ustalił, że strony pozostają w związku małżeńskim od 2 lipca 1983 r. Obowiązek alimentacyjny powoda wobec pozwanej B. S. został ustalony wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śl. z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie sygn. akt III RC 644/11 w kwocie po 2500 zł miesięcznie począwszy dnia 1 lutego 2012 r. W dacie wyrokowania przez Sąd powód M. S. miał 53 lata, z zawodu był ekonomistą. Był współwłaścicielem firmy i jej wiceprezesem, sam ustalał sobie wysokość wynagrodzenia. Średnie miesięczne wynagrodzenie powoda wynosiło 7039,39 zł. Powód był diabetikiem, na leczenie wydawał ok. 300zł miesięcznie. Ponościł opłaty związane z energią elektryczną, gazem, opłatą za wodę, internetem oraz podatkami w wysokości 14000zł rocznie, tj. ok. 1167zł miesięcznie. Na wyżywienie wydawał ok. 2000zł miesięcznie. Powód mieszkał z konkubina A. G., która nie dokładała się do utrzymania domu. Powód często wyjeżdżał na wypoczynek za granicę, zimą jeździ na narty za cenę około 5000zł.

Jak stwierdzono, pozwana miała wówczas 52 lata, z zawodu była nauczycielem. Osiągała wynagrodzenie średnio około 2500zł netto miesięcznie. Mieszkała z synem, który pracował w firmie ojca, gdzie zarabiał 1500 zł miesięcznie, dokładał się do wyżywienia i utrzymania mieszkania, dając powódce kwotę 500zł miesięcznie. Za mieszkanie powódka płaciła 850zł, za energię 320zł co dwa miesiące. Na wyżywienie dla siebie przeznaczala około 800-1000 zł miesięcznie. Powódka pozostawała pod stałą opieką psychiatry. Miesięcznie na lekarstwa i wizyty wydawała około 100 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że obecnie powód ma 54 lata, nadal prowadzi firmę (...) Sp. z o.o., której jest współwłaścicielem i wiceprezesem, sam ustala sobie wysokość wynagrodzenia, które pozostaje na poziomie 7000zł netto. Powód mieszka nadal z konkubina A. G. w domu stanowiącym jego własność o wartości 700 000zł. Konkubina powoda zatrudniona jest w (...) Zakładzie (...), osiągając przeciętne miesięczne wynagrodzenie w wysokości 4600zł. Powód wraz z konkubina dzielą koszty utrzymania domu i siebie po połowie. Składają się na nie koszty zużycia energii elektrycznej, gazu, opłaty za wodę i inne wydatki w wysokości 1500zł miesięcznie. Na wyżywienie powód wraz z konkubina przeznaczają 1500zł miesięcznie. Powód nadal spędza urlopy na wyjazdach zagranicznych. Koszty wyjazdu do Austrii pokrył w całości powód, zaś wyjazdy w okresie letnim powód wraz z konkubina pokryli po połowie.

Stwierdził Sąd pierwszej instancji, że spółka, której wiceprezesem jest pozwany, zajmuje się między innymi wydobywaniem kopaliny pospolitych, robotami wyburzeniowymi i robotami budowlanymi na kopalni. Wobec nieuzyskania koncesji na wydobywanie kopaliny z części złoża (...) była zmuszona zwrócić środki na dofinansowanie swojej działalności z budżetu Unii Europejskiej. Spółka w roku 2010 osiągnęła dochód w wysokości 1 654 832,77 zł, w roku 2011 dochód wyniósł 947 619,53 zł, zaś w roku 2012 spółka odnotowała stratę w wysokości 302 831,23 zł. Spółka nie posiada zaległości w Urzędzie Skarbowym. Powód w dniu 26 marca 2013 r. złożył zeznanie podatkowe za rok 2012, w którym wykazał dochód w wysokości 118 459, 78 zł z tytułu wynagrodzenia ze stosunku pracy i innych źródeł.

Ustalono ponadto, że pozwana B. S. ma 54 lata, z zawodu jest nauczycielem. Osiąga przeciętne miesięczne wynagrodzenie w wysokości 2480,75 zł netto. Mieszka wraz z synem w mieszkaniu, które otrzymała w wyniku podziału majątku wspólnego stron. Na miesięczne koszty utrzymania mieszkania składają się wydatki na: czynsz 930zł, energię elektryczną 170zł, telefon 100zł. Do listopada 2013r. opłaty te pozwana dzieliła wraz z synem, który jednak od grudnia 2013 r. stracił pracę, w związku z czym nie dokłada się do kosztów utrzymania mieszkania. B. S. przeznaczala na wyżywienie dla siebie i syna kwotę 1600zł, a także spłaca raty kredytów w łącznej wysokości 846zł. Pozwana znajduje

się pod stałą opieką neurologa i psychiatry. Na wizyty lekarskie wydaje kwoty w wysokości ok. 100zł miesięcznie. Pozwana korzysta również z usług kosmetyczki i fryzjera wydając na ten cel ok. 75zł miesięcznie. Oprócz tego ponosi też wydatki związane z wyjazdami wakacyjnymi. Na rachunku oszczędnościowym pozwanej, który posiada w Banku (...), na dzień 17 stycznia 2014 r., znajdują się środki finansowe w wysokości 172 000zł, zaś Inwestycyjna Lokata Terminowa obejmuje środki w wysokości 100 000zł.

Poza sporem było, że 28 grudnia 2012 r. aktem notarialnym sporządzonym przed notariuszem, strony dokonały podziału majątku wspólnego w taki sposób, że pozwana B. S. otrzymała spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku na Osiedlu (...) w W. o wartości 180000zł, niezabudowaną nieruchomość objętą Księgą Wieczystą numer (...) o wartości 116000zł, niezabudowaną nieruchomość objętą Księgą Wieczystą numer (...) o wartości 140000zł, niezabudowaną nieruchomość objętą Księgą Wieczystą numer (...) o wartości 150000zł, środki pieniężne w kwocie: 370000zł, 24000zł, samochód osobowy marki N. (...) o nr rejestracyjnym (...) o wartości 40000zł. Łączna wartość otrzymanych składników majątkowych to 1 020 000zł.

Jak ustalono, pozwana otrzymała w drodze umowy darowizny zawartej w dniu 28 grudnia 2012 r. cały udział powoda wynoszący 1/4 części we współwłasności zabudowanej nieruchomości objętej księgą wieczystą numer (...), a powód na mocy owego aktu notarialnego otrzymał zabudowaną nieruchomość objętą Księgą Wieczystą numer (...) o wartości 700000zł, niezabudowaną nieruchomość objętą Księgą Wieczystą numer (...) o wartości 200000zł, a także samochód osobowy marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 15000zł. Łączna wartość otrzymanych składników majątkowych wyniosła więc 915000 zł.

Ustalono, że poza kwotą 400000zł pozwana w wyniku podziału majątku wspólnego otrzymała od powoda kwotę 135000zł w styczniu roku 2013. Ze środków otrzymanych w wyniku podziału majątku wspólnego rozpoczęła budowę domu. Pozwana dokonała też zakupu nowego samochodu o wartości 55 700,00 zł, a także mebli o wartości 13 950,00 zł.

Nie było kwestionowane, że od marca 2013 r. pozwany łoży na rzecz żony alimenty w wysokości 500zł.

Sąd Rejonowy ustalając stan faktyczny oparł się na dowodach z dokumentów, którym w pełni dał wiarę, wskazując, że zostały sporządzone w przepisanej formie, przez powołane do tego organy w ich zakresie działania oraz ich prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd ustalając stan faktyczny nie podzielił twierdzeń powoda co do tego, że jego możliwości majątkowe i zarobkowe uległy pogorszeniu, uznając ten fakt za niewykazany. Wskazał przy tym na jego brak możliwości określenia wysokości osiąganego przez siebie wynagrodzenia, ani też konkretnych kwot przeznaczanych na utrzymanie siebie i domu oraz życie na wysokim poziomie. Nie uznał nadto za wiarygodne zeznań świadka A. G., co do tego, że powód nie pokrywa kosztów związanych ze swoim utrzymaniem, jak również obciąża ją kosztami wyjazdów wakacyjnych. Zaakceptował za to twierdzenia pozwanej co do kosztów utrzymania mieszkania i siebie jako wiarygodne.

W tym stanie rzeczy uznał Sąd pierwszej instancji, że powództwo winno podlegać oddaleniu, na zasadzie art. 27 krio w zw. z art. 23 krio. Podniósł, że separacja faktyczna musi rzutować na stosowanie i wykładnię przepisów w zakresie praw i obowiązków małżonków. Jednakże w przypadku, gdy separacja powstała z winy jednego z małżonków, drugi małżonek, nieponoszący winy rozkładu pożycia i będący w gorszej sytuacji rodzinnej i materialnej, nie może ponosić żadnych ujemnych konsekwencji i ma prawo w dalszym ciągu do równej stopy życiowej z małżonkiem. Okoliczność, że małżonkowie w takim przypadku nadal pozostają w związku małżeńskim, przemawia za tym, że położenie małżonka niewinnego może być tylko korzystniejsze od przewidzianego w art. 60§2 kro.

Badał przy tym na mocy art. 138 krio, jak zmieniły się stosunki tak majątkowe jak i inne po stronie powoda oraz strony pozwanej od czasu uprawomocnienia się wyroku zasądzającego ostatnie alimenty tj. lutego 2012 r. Doszedł do przekonania, że sytuacja życiowa i majątkowa powoda nie uległa zmianie, bowiem nadal prowadzi firmę (...) Sp. z o.o., której jest współwłaścicielem i wiceprezesem. Powód mieszka z konkubiną w domu stanowiącym jego własność, nadal osiąga dochody kształtujące się na poziomie 7000zł. Wskazuje na to fakt, że powód, mimo, że deklarował

znaczne pogorszenie się własnej stopy życiowej, nie potrafił sprecyzować kwoty wypłacanego mu wynagrodzenia. Przy znacznych kłopotach finansowych, znajomość kwoty osiąganego przez siebie wynagrodzenia powinna być czymś naturalnym, tym bardziej, że powód, jako wiceprezes Spółki sam decyduje o wysokości swojego wynagrodzenia. Nadto, jak Sąd zauważył, mimo deklarowanych kłopotów finansowych firmy powoda, złożył on pozew o obniżenie alimentów dopiero w czerwcu roku 2013, podczas gdy deklarowane kłopoty Spółki pojawiły się znacznie wcześniej. Podniósł ponadto, że powód w dalszym ciągu podróżuje kilka razy do roku i planuje kolejne wyjazdy, co oczywiście wiąże się ze znacznymi kosztami oraz wskazał na znaczne koszty utrzymania domu, wyżywienia powoda i jego partnerki (około 3000zł), na które nawet przy przyjęciu, że pokrywane są w połowie przez konkubinę powoda, deklarowane zarobki powoda w wysokości 1186,38 zł netto by nie wystarczyły. Tymczasem M. S. nie wykazał w żaden sposób, że nie jest w stanie zaspokajać swoich uzasadnionych potrzeb. W ocenie Sądu sytuacja majątkowa powoda nie uległa więc pogorszeniu od daty ostatniego orzekania.

Zdaniem Sądu Rejonowego powód jako wiceprezes firmy winien się liczyć z możliwością nieuzyskania bądź cofnięcia koncesji, a tym samym zdawać sobie sprawę z ryzyka wiążącego się z prowadzeniem działalności gospodarczej, a strata jaką spółka odnotowała za rok 2012 w wysokości 312 670,60 zł, zgodnie z Uchwałą Zgromadzenia Wspólników Nr 1 z dnia 21 czerwca 2013 r. zostanie pokryta z kapitału zapasowego spółki i w kolejnych okresach nie będzie się już pojawiać.

Analizując sytuację pozwaną, stwierdził Sąd pierwszej instancji, że od daty ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów zmianie uległa jej sytuacja mieszkaniowa. Nadal mieszka ona wprawdzie z synem, lecz obecnie nie dokłada się on do kosztów utrzymania zajmowanego z matką mieszkania, gdyż stracił pracę. Pozwana rozpoczęła również budowę domu i aktualnie spłaca zobowiązania kredytowe w ratach w łącznej wysokości po 846zł miesięcznie. Jej dochody pozostają na tym samym poziomie, co w roku 2012 r.

Uznał zatem Sąd Rejonowy, iż w niniejszej sprawie nie doszło do zmiany stosunków w rozumieniu art. 138 kro, która uzasadniałaby obniżenie obowiązku alimentacyjnego powoda (art. 138 kro), wobec czego oddalił powództwo.

W związku z zawisłością przed Sądem Okręgowym w Gliwicach, dnia 17 września 2013 r. sprawy o rozwód pomiędzy stronami, na podstawie art. 445 § 2 kpc Sąd zawieszono postępowanie od dnia 17 września 2013 r.

Apelację od tego wyroku w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 1 wniósł powód, domagając się jego zmiany i obniżenia alimentów za okres od 18 marca 2014r. do 16 września 2014r. do kwoty po 500zł miesięcznie, w miejsce dotychczas orzeczonych oraz zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Zarzucał błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż od daty ostatniego orzeczenia alimentacyjnego nie zaszła zmiana w sytuacji życiowej i majątkowej powoda, podczas gdy z dokumentacji złożonej do akt wynika, że uległa ona pogorszeniu oraz przez uznanie, że powód nie sprecyzował swoich dochodów oraz kosztów utrzymania siebie i domu mimo ich wykazania. Podnosił ponadto, że doszło do mylnego przyjęcia, iż powód nie wykazał, że spółka z o.o. (...) w C. czyniła kroki w celu obniżenia kosztów działalności firmy, mimo, że powód wykazał, że zwolniono kilku pracowników i obniżono zarządowi wynagrodzenia. Skarżący zarzucał, iż niesłusznie przyjęto, że pozwana była zmuszona do wyprowadzenia się z domu, mimo, że uczyniła to dobrowolnie, otrzymując splatę.

Apelujący wskazywał, iż doszło do błędu w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie dochodów pozwaną na takim samym poziomie, podczas gdy wykazano, iż uzyskała przysporzenie w wysokości łącznie 1020000zł w wyniku podziału majątku wspólnego. Podnosił ponadto, że Sąd Rejonowy mimo dopuszczenia dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach wykazujących dochód w kwocie 1186,38zł netto, poczynił bezpodstawnie ustalenie, iż powód otrzymuje wynagrodzenie w wysokości około 7000zł netto, czym także naruszył art. 233 § 1 kpc.

W apelacji powoływano się również na naruszenie prawa procesowego w zakresie art.328 § 2 kpc poprzez nie wskazanie przyczyn, dla których odmówiono wiarygodności zeznaniom świadka A. G. co do ponoszenia przez nią kosztów utrzymania powoda i wyjazdów wakacyjnych.

Ostatecznie skarżący zarzucał naruszenie prawa materialnego w postaci art. 27 krio w zw. z art. 138 krio poprzez wylczenie alimentów w kwocie wyższej niż wynika to z porównania sytuacji majątkowej małżonków.

Skarżący motywował, iż materiał dowodowy został oceniony przez Sąd pierwszej instancji całkowicie dowolnie, w sposób sprzeczny z informacjami wynikającymi z przedstawionych dowodów oraz że wyciągnięto z nich nieuzasadnione wnioski.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji powoda i zwrot kosztów procesu postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda musiała odnieść skutek.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż ustalenia faktyczne Sąd pierwszej instancji dokonał w zakresie istotnym dla rozpoznania sporu w niniejszej sprawie prawidłowo, za istotnym wyjątkiem, niżej przedstawionym. W pozostałym zakresie zatem ustalenia te Sąd drugiej instancji przyjął za własne, bez konieczności ponownego przytaczania.

Uznał Sąd Odwoławczy za wykazane, iż sytuacja materialna powoda w odniesieniu do poprzedniego orzeczenia uległa jednak zmianie. Z załączonych do akt zaświadczeń wynika bowiem jednoznacznie, że została obniżona wysokość jego wynagrodzenia za okres objęty rozstrzygnięciem, do kwoty 1186,38zł (k.24,29). Co istotne, strona przeciwna nie zdołała podważyć wiarygodności tych dokumentów, a i Sąd Okręgowy nie widział ku temu podstaw, by odmówić im wiarygodności i miarodajności dla poczynienia ustaleń w powyższym zakresie. Przyjęcie, iżby powód nadal osiągał dochody w wysokości około 7000zł było więc bezpodstawne i zarzuty sprzeczności ustaleń z zebraniem materiałem dowodowym oraz naruszenia art. 233 § 1 kpc w tym zakresie były słuszne.

Podobnie wskazać należy, iż powód precyzyjnie określił koszty swojego i domu utrzymania na kwotę około 3000zł miesięcznie, za wiarygodne uznać zatem wypadało, że w ich ponoszeniu, podobnie jak w dokonywaniu wydatków na wyjazdy urlopowe, pomaga powodowi konkubina oraz częściowo były one poniesione przez partnerów biznesowych powoda. Zgodne było to także z zasadami doświadczenia życiowego. Należało więc poczynić takie ustalenie wysokości tych wydatków i sposobów ich uiszczania, oparte o oświadczenie powoda i zeznania świadka A. G..

Odnosnie ustalenia co do rozmiaru dochodów pozwanej wskazać wypada, iż były one prawidłowe, podobnie jak co do rozmiaru jej przysporzeń związanych z podziałem majątku wspólnego stron; znajdowały one bowiem odzwierciedlenie w materiale dowodowym, a zwłaszcza w treści załączonych orzeczeń sądowych.

W świetle powyższych modyfikacji ustaleń faktycznych, zasadnym było przyjęcie za skarżącym naruszenia art. 27 krio i art. 138 krio poprzez przyjęcie, że powód jest w stanie nadal łożyć na utrzymanie pozwanej alimentów w dotychczasowym rozmiarze.

Analizując ustalony ostatecznie stan faktyczny, Sąd Odwoławczy uznał, że doszło do istotnej zmiany stosunków w rozumieniu powołanych wyżej norm, uzasadniającej ingerencję w dotychczasowe rozstrzygnięcie alimentacyjne między stronami. Nie kwestionując rozmiaru potrzeb pozwanej, wskazać należy, iż znacznie zmniejszyły się możliwości finansowe powoda. Przy dochodzie w wysokości 1186,38zł miesięcznie nie jest on w stanie w okresie objętym zakresem rozstrzygnięcia łożyć na utrzymanie pozwanej więcej niż deklarowane 500zł miesięcznie. Nie zmienia tego fakt korzystania przez powoda dla własnego utrzymania z pomocy finansowej konkubiny posiadającej własne źródła dochodu.

Z tych przyczyn zmieniono zaskarżony wyrok częściowy w powyższy sposób, na zasadzie art. 386 § 1 kpc.

Wyrzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego zostanie zawarte w wyroku kończącym postępowanie, na zasadzie art. 108 § 1 kpc.

SSR (del.) Maryla Majewska–Lewandowska SSO Magdalena Balion–Hajduk SSO Lucyna Morys–Magiera